

Huvudman

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Övre Soppero F-6 skola i Kiruna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun att senast den 2022-10-28 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kiruna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kiruna kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att eleverna på skolan garanteras den undervisningstid inom samtliga ämnen som anges i timplanen för grundskolan (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 3 och 4 §§ skolförordningen (2011:185) och bilaga 1 till skolförordningen). I detta ingår att fördela undervisningstiden mellan årskurserna utifrån huvudmannens stadiindelade timplan. Huvudmannen skall dokumentera hur undervisningstiden är schemalagd samt ange om undervisningen i samiska och meänkieli anordnas inom eller utanför den garanterade undervisningstiden. Denna dokumentation, samt scheman för skolan för läsåret 2022/2023, ska skickas in till Skolinspektionen i samband

med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 28 oktober 2022.

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn fattar ett nytt beslut om åtgärdsprogram om rektorn efter utvärdering av åtgärdsprogram kommer fram till att en elev är i fortsatt behov av särskilt stöd (3 kap. 9 § skollagen, 28 kap. 16 § skollagen och 33 § förvaltningslagen (2017:900)). Rektorn ska vid minst ett tillfälle innan den 28 oktober 2022 utvärdera aktuella åtgärdsprogram och därefter fatta ett nytt beslut om åtgärdsprogram eller ett beslut om att avsluta åtgärdsprogram.
2. Se till att rektorn säkerställer att varje elev får det särskilda stöd på det sätt och i den omfattning som framgår av elevens åtgärdsprogram (3 kap. 9 och 10 §§ skollagen). I detta ingår att huvudmannen ska skicka in samtliga aktuella åtgärdsprogram till Skolinspektionen samt redogöra för hur huvudmannen säkerställt att de elever som har åtgärdsprogram får det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammet. Denna dokumentation ska skickas in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 28 oktober 2022.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande fjärrundervisning, tillgång till specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan samt tillgång till studie- och yrkesvägledare. Kiruna kommun ska senast den **2022-10-28** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 i skollagen (2010:800) från att ingripa mot Kiruna kommun avseende brister rörande betygssättning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisning bedrivs under ledning av lärare samt att eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Om ärendet

Skolinspektionen har inlett en tillsyn av Övre Soppero skola i Kiruna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Övre Soppero skola följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd samt bedömning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 4 och 19 maj 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat scheman för samtliga klasser samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens beslutade timplan samt av scheman för samtliga klasser på skolan för läsåret 2021/2022. Av denna dokumentation framgår att skolenheten inte följer huvudmannens timplan. Lärarna och rektorn på skolan uppger samstämmigt att det är lärarna på skolan som lägger scheman för alla klasser på skolan.

Lärarna uppger att de vid schemaläggningen lägger ut undervisningstiden med ”stadieväxling”, där lärarna räknar ihop och fördelar den garanterade undervisningstiden över både låg och mellanstadiet. Rektorn uppger att skolan ska följa huvudmannens timplan och att hen inte är särdeles involverad i arbetet med schemaläggning eller stadiieväxling.

Lärarna och rektorn är inte samstämmiga avseende om de schemalagda ämnena samiska och meänkieli är elevens val eller modersmålsundervisning som ligger utanför den garanterade undervisningstiden. Lärarna uppger att samiska och meänkieli lärs ut inom ramen för elevens val medan rektorn uppger att samiska och meänkieli inte ligger inom elevens val.

Skolinspektionen har begärt in scheman för läsåren 2019/2020 och 2020/2021. Denna dokumentation har inte inkommit.

Enligt de scheman för läsåret 2021/2022 som Skolinspektionen fått del av framkommer följande differens mellan skolans scheman och skolförordningens timplan, avrundat till hela klocktimmar:

Lågstadiet

Matematik	-2
NO	-1
Slöjd	-3
Svenska	-113

Mellanstadiet

Bild	-9
Idrott och hälsa	-20
Naturorienterande ämnen	-6
Svenska	-26

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska undervisningen i grundskolan omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen (10 kap. 4 § skollagen).

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar och regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen).

Huvudmannen ska efter förslag av rektorn, besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 4 § skolförordningen).

Modersmålsundervisning får anordnas både inom och utanför den garanterade undervisningstiden. Om modersmål anordnas som elevens val, skolans val eller som språkval ingår modersmålsundervisningen i den garanterade undervisningstiden (5 kap. 8 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens och rektorns arbete med att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid har allvarliga brister. Av dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av framgår att Övre Soppero skola inte följer huvudmannens timplan, att det är utlagt för lite undervisningstid i

ett flertal ämnen, att undervisningstiden har fördelats felaktigt mellan olika stadier och att det råder oklarheter kring vilka ämnen som ingår i den garanterade undervisningstiden och inte.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna på skolan lägger scheman själva. Att skolenheten frångår huvudmannens timplan och lägger scheman själva ställer höga krav på dokumentation över tid för att det skall gå att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Att Skolinspektionen inte fått ta del av dokumentation i form av scheman för tidigare läsår har inneburit att Skolinspektionen inte kunnat fastställa hur undervisningstiden sett ut över tid för eleverna.

Att rektorn och lärarna inte är överens gällande huruvida modersmålsundervisningen ligger inom ramen för elevens val eller inte medför att Skolinspektionen inte kan avgöra om undervisningen i samiska och meänkieli ligger inom eller utanför den garanterade undervisningstiden, vilket i sin tur medför att det inte går att säkerställa om eleverna vid skolenheten får den totala undervisningstiden på 6 890 timmar som skollagen stipulerar.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid lektionsobservationer bevittnat att lärare ger elever stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Anpassningar som observerats inkluderar bland annat avskärmningar i klassrummet, digitala hjälpmedel samt individanpassade läromedel. Lärarna, rektorn och elevhälsoteamet uppger också samstämmigt att eleverna på skolan vid behov får hjälp och stöd i form av extra anpassningar. Det framgår också av utredningen att lärare anmäler till rektorn om de befår att en elev inte kommer nå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det framgår vidare att rektorn i dessa fall startar en utredning av elevens behov av särskilt stöd samt fattar ett beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram efter genomförd utredning.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionen har tagit del av en utredning om behov av särskilt stöd samt ett åtgärdsprogram (i två versioner) kopplat till en enskild elev på skolan.

Åtgärdsprogrammet beslutades 26 september 2018. Den första versionen av åtgärdsprogrammet innehåller den utredning som låg till grund för beslutet att upprätta åtgärdsprogram, utredningen är daterad till 13 mars 2018. Den andra versionen av åtgärdsprogrammet, skapad utifrån en nyare mall, innehåller till viss del samma information som det första och är beslutat 26 september 2018.

Rektorn och lärarna på skolan uppger att åtgärdsprogrammet i fråga är aktivt. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av dokumentationen, framgår att åtgärdsprogrammet utvärderats och uppdaterats fortlöpande, senast 28 januari 2022.

Den första versionen av åtgärdsprogrammet innehåller inte någon överklagandehänvisning, emedan den andra och nyare versionen av åtgärdsprogrammet innehåller en sådan.

Stödbehov enligt utredning, åtgärdsprogram, elevhälsa och rektorn

Av utredningen från 2018 framgår på flera ställen att eleven har behov av enskild undervisning och studiehandledning på modersmålet. I utredningen står att läsa att "I samråd med specialpedagogen ser vi att eleven inte kommer att nå målen för åk 3 i matematik och svenska. Eleven behöver få enskild undervisning där undervisningen kan ske på både svenska och modersmålet samiska samt stöd i klassrummet av en extra pedagog".

Av de utvärderingar som gjorts av åtgärdsprogrammet framgår att elevens stödbehov har ökat sedan utredningen genomfördes 2018 och att skolan vid upprepade tillfällen, bland annat höstterminen 2020 och höstterminen 2021, konstaterat att eleven är i behov av "en mot en resurs". Det framgår vidare att skolan sökt medel för extraordinära resurser hos huvudmannen vid i vart fall två tillfällen, höstterminen 2020 och höstterminen 2021, men att dessa avslagits.

De senaste utvärderingarna som gjorts av åtgärdsprogrammet är daterade till vårterminen 2022, av dessa framgår att eleven har fortsatt stödbehov och att skolan återigen ansökt om extra resurser för eleven från huvudmannen.

Av de intervjuer som Skolinspektionen genomfört med elevhälsoteam och rektorn, framgår att eleven sedan flera år tillbaka haft behov av en resursperson som kan ge eleven extra stöd i klassrummet och enskild undervisning. Rektorn vid skolan uppger att eleven har behov av stöd och enskild undervisning av en pedagog på halvtid, men säger att det inte går att ordna detta inom ramen för skolans 1.8 lärartjänster. Rektorn uppger vidare att hen under flera år sökt medel från huvudmannen för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd, men att hen inte har fått medel för detta. Representanter för elevhälsoteamet och rektorn uppger att eleven i fråga inte fått det särskilda stöd i form av enskild undervisning hen är i behov av.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd

har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap 9 § skollagen).

Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

En myndighet som meddelar beslut i ett ärende ska så snart som möjligt ska underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon underrättas om hur det går till (33 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att en elev på skolan inte ges det särskilda stöd som skolans utredning av elevens behov av särskilt stöd visat att eleven är i behov av. Mot bakgrund av dokumentationen och intervjuer med elevhälsoteam och rektorn konstaterar Skolinspektionen inledningsvis att eleven sedan 2018 fram till vårterminen 2022 haft behov av särskilt stöd. Mot bakgrund av de utvärderingar som gjorts av åtgärdsprogrammet, samt av intervjuer med rektorn och elevhälsoteam, konstaterar Skolinspektionen också att skolan under lång tid ansett att elevens behov av särskilt stöd varit större än de åtgärder som vidtagits.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att rektorn inte fattat beslut om att upprätta ett nytt åtgärdsprogram efter att utvärdering visat att eleven har

fortsatt behov av särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterar att denna brist leder till att elevens vårdnadshavare inte kan utöva sin rätt att överklaga åtgärdsprogrammet.

Det har inte framkommit annat än att skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd i övriga delar uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kiruna kommuns verksamhet vid Övre Soppero skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid och särskilt stöd. Dessa brister bedöms som allvarliga och det finns därför skäl att förelägga Kiruna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn, elever och lärare på skolan uppger samstämmigt att Övre Soppero skola bedriver fjärrundervisning i spanska som språkval. Skolinspektionen har fått motstridiga uppgifter rörande hur undervisningen går till. Eleverna som får fjärrundervisning i spanska berättar att de sitter på olika ställen på skolan och att det inte är någon vuxen med dem i rummet när de har sin undervisning. Lärarna på skolan uppger att eleverna sitter i ett klassrum och att läraren som bedriver undervisning i klassrummet bredvid kan gå emellan om eleverna behöver hjälp och stöd. Rektorn uppger att eleverna sitter i ett klassrum på skolan och att eleverna ska ha en handledare på plats i klassrummet.

Skolinspektionen har sett över anmälningar av fjärrundervisning för läsåret 2021/2022 och kan konstatera att huvudmannen Kiruna kommun inte har anmält att fjärrundervisning bedrivs på skolan under läsåret.

Rättslig reglering

Skollagen anger att fjärrundervisning får användas i grundskolan endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av 21 kapitlet och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet (21 kap. 2 § skollagen).

Fjärrundervisning får bara användas om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet enligt 2 kap. 13 § och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan, eller elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande

organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (2 kap. 3 § punkt 1 och 3 skollagen).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne eller i en viss kurs ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången (21 kap. 9 § skollagen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 12-13 §§ skollagen).

Av förarbetena till bestämmelserna framgår att fjärrundervisning på många sätt innebär en större utmaning för lärare än närundervisning. För att säkerställa hög kvalitet i undervisningen bör därför en handledare finnas på plats för att kunna bistå fjärrläraren i undervisningen. Vidare framgår att fjärrläraren i förväg måste informera den handledare på skolan som ska bistå fjärrläraren om vad som ska tas upp i undervisningen och vad som behöver förberedas samt följa upp hur undervisningen har fungerat (prop. 2019/20:127 s. 61 f.).

En handledare kan naturligtvis, på samma sätt som en lärare vid närundervisning, tillfälligt lämna lokalen för att t.ex. följa med en elev till skolbiblioteket eller hämta undervisningsmaterial från en annan lokal (prop. 2019/20:127 s. 65 f.).

Skolförordningen anger att en huvudman ska anmäla till Statens skolinspektion om huvudmannen beslutat att använda fjärrundervisning (5 a kap. 6 § skolförordningen). Närmare bestämmelser om vad en anmälan ska innehålla finns i Statens skolinspektionens föreskrifter om anmälan att bedriva fjärrundervisning (SKOLFS 2020:227).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att eleverna som läser spanska som språkval inte har en handledare närvarande där eleverna befinner sig. Skolinspektionen gör också bedömningen att Kiruna kommun brustit i sin skyldighet att anmäla till Skolinspektionen att fjärrundervisning bedrivs på skolan under läsåret 2021/2022.

Specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn vid Övre Soppero skola uppger att skolan inte har tillgång till specialpedagog i nuläget och att skolan inte har haft det under läsåret 2021/2022. Elevhälsoteamet uppger under intervju att de kompetenser som finns kopplade till skolan är kurator, skolsköterska och speciallärare. Specialläraren arbetar heltid som lärare på en annan skola och är med på elevhälsoteammöten med skolan en gång i månaden. Elevhälsoteamet och rektorn uppger i intervju att det tidigare funnits en specialpedagog kopplad till skolan men att denna varit tjänstledig det senaste året.

Lärare vid skolan säger i intervju att de är nöjda med elevhälsoteamet på skolan men att de inte vet hur utredningar av elevers behov av särskilt stöd skulle genomföras på skolan om det blev aktuellt i nuläget eftersom de inte vet om specialpedagog skulle kunna vara med i arbetet. Lärare berättar också att de haft bristande kontakt med specialpedagog det senaste året, att de behöver mer stöd av specialpedagog och att de har signalerat detta.

Representanterna ur elevhälsoteamet uppger i intervju att de inte är involverade i arbetet med kartläggningmaterialet i förskoleklass och att ingen av dem är med i arbetet med att utvärdera eller följa upp åtgärdsprogram.

Rektorn berättar i intervju att bristen på specialpedagog medför en risk att elevernas behov av specialpedagogiska insatser inte kan tillgodoses.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas tillgång till elevhälsa. Elevhälsan skall omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk och matematik som ska uppnås för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § skollagen). Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. (3 kap. 4 a § skollagen).

En elevs behov av särskilt stöd ska utredas i samråd med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Av lagmotivet framgår att begreppet specialpedagogisk kompetens främst avser personal som har en utbildning som speciallärare eller specialpedagog (prop. 2009/10:165, s. 278).

Skolinspektionens bedömning

Tillsynen har visat att det saknas tillgång till specialpedagogisk kompetens vid Övre Soppero skola, även om lärare och rektorn är nöjda med det arbete som elevhälsoteamet gör. Den speciallärare som är kopplad till elevhälsoteamet arbetar heltid som lärare på en annan skola och uppger själv att hen inte har utrymme i sin tjänst att arbeta mot Övre Soppero skola, mer än att vara med på elevhälsoteammöten en gång i månaden. Lärare, rektorn och elevhälsoteam uppger samstämmigt att tillgången till personal med specialpedagogisk kompetens inte fyller behoven som finns på skolan.

Skolinspektionen konstaterar att denna brist innebär att det finns risk att elevernas behov av specialpedagogiska insatser inte kan tillgodoses. Detta gäller särskilt lagens krav avseende samråd med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet och samråd med elevhälsan vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd.

Studie- och yrkesvägledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med eleverna i årskurs 6 framkommer att de aldrig träffat någon studie- och yrkesvägledare och att de inte vet vad en studie- och yrkesvägledare är eller vad denne gör. Eleverna uppger att de inte fick någon vägledning inför det språkval de gjorde inför årskurs 6 och att ingen på skolan informerade dem om hur språkvalet kan påverka deras framtida betyg eller meritpoäng.

Lärarna på skolan uppger att skolan saknar studie- och yrkesvägledare och att ingen av lärarna på skolan har fått i uppdrag att ge eleverna studie- och yrkesvägledning. Rektorn berättar att skolan inte har tillgång till studie- och yrkesvägledare och att eleverna inte har fått studie- och yrkesvägledning, men att en lärare på skolan har fått i uppdrag att förbereda eleverna för övergången till högstadiet.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Frågor om studie- och yrkesvägledning behandlas främst i läroplanerna. Huvudmannen bestämmer själv om kompetensen ska ordnas genom att personal anställs eller på något annat sätt. Om personal anställs gäller bestämmelserna i 2 kap. 30 § som innebär ett krav på adekvat utbildning för att utan tidsbegränsning få anställas för studie- och yrkesvägledning (prop. 2009/10:165 s. 659).

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser (Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37), Lgr 11, 2.6 Skolan och omvärlden).

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att den studie- och

yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att eleverna på skolan inte får studie- och yrkesvägledning som tillgodoser deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet eftersom skolan varken har tillgång till en studie- och yrkesvägledare eller har utsett någon personal att fullgöra motsvarande uppgifter.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Kiruna kommuns verksamhet vid Övre Soppero skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller fjärrundervisning, tillgång till specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan samt tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Utredningen visar att eleverna som får fjärrundervisning inte har en handledare på plats i klassrummet samt att Kiruna kommun brustit i skyldigheten att anmäla fjärrundervisning till Statens skolinspektion. Tillsynen visar dock att fjärrundervisningen sker i skolans lokaler och att lärare finns att tillgå. Tillsynen visar vidare att Kiruna kommuns verksamhet vid Övre Soppero skola inte uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan samt tillgång till studie- och yrkesvägledning. Utredningen kan emellertid inte visa att bristen på specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan lett till att elevernas behov av specialpedagogiska insatser inte har tillgodosetts. Vad gäller bristen på tillgång till studie- och yrkesvägledning så är elevernas behov av studie- och yrkesvägledande insatser större ju högre upp i årskurserna de kommer och då Övre Soppero skola är en F-6 skola anses elevernas behov av studie- och yrkesvägledning vara begränsad.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Övre Soppero skola en anmärkning.

Avstående från ingripande

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektor uppger att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Rektorn och lärare berättar också samstämmigt att undervisande lärare genomför bedömningar i samråd och

att undervisande lärare samverkar kring betygssättning. Lärare och rektorn uppger att betygen dokumenteras i en betygs katalog och signeras av undervisande lärare, som alla är legitimerade. Betygs katalogen för vårterminen 2021 och betygs katalogen för höstterminen 2021, som Skolinspektionen tagit del av, är dock inte signerade av undervisande lärare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (10 kap. 6 § skolförordningen).

Skolverkets föreskrifter avseende betygs katalog anger att en skolenhet ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Beslut om betyg ska föras in i betygs katalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur (Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLF5 2011:123)).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att betygs katalogerna för vårterminen 2021 och höstterminen 2021 saknar egenhändig signatur av undervisande lärare.

I övrigt har det inte framkommit annat än att skolan i övriga delar uppfyller författningarnas krav vad gäller bedömning och betygssättning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Kiruna kommuns verksamhet vid Övre Soppero skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygssättning.

Tillsynen visar att Övre Soppero skola inte följer författningarnas krav vid betygssättning då betygs katalogerna saknar egenhändig signatur av undervisande

lärare. Utredningen visar dock att det är undervisande lärare som beslutar om betyg. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs under ledning av lärare och eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under observationer bevittnat att eleverna får undervisning av lärare. Under intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det är låg personalomsättning vid skolan och att lärarna som arbetar på skolan är legitimerade och behöriga. Det framkommer också att lärarna arbetar hårt för att lösa uppkomna lärarbortfall som kan inträffa på grund av sjukdom eller tjänstledigheter.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning skall bedrivas under ledning av lärare (1 kap. 3 §, 2 kap. 15 § skollagen och 5 kap. 2 § skolförordningen). Det framgår också att eleverna skall ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare, om inte huvudmannen har rätt att tillämpa en undantagsregel (2 kap. 13, 17–18 §§, 21 kap. 11 § och 22 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Maud Karlström

Utredare Isabelle Brännlund har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även jurist Ellen Sjögren medverkat.